

Zgodovinske pisma.

8. pismo

iz Vertovcove „občne zgodovine“ §. 11.

Babilonci — prvi omikani narodi na zemlji.

(Konec.)

Učeni, ki nečejo starim, dostikrat nevednim pisavcam vsake zmišljije verjeti, menijo, de, kar je bilo gor od junakinje Semiramide povedano, je večidel napuhnjeno in mogočni kralj Nabuhodonozor, pa 1400 let kasneje, speljal.

Nar imenitniši reči v Babilonskim mestu so bile neki turn in viséči verti; turn ali stolp je bil sila velik in visok, pa zmirej ožji, de se je od zunej lahko gor jezdilo ali peljalo; okoli in okoli prek vse poti je bil okinčan z zlatimi podobami; na verhu je bilo zvezdoglediše, in 800 čevljev visok tempelj, sozidan v čast sončnemu bogu ali maliku Baalu; — viseči verti so bili pa — ker ni bilo Babiloncam dano kakšin gričik ali hrib iz obširnih planjav zagledati — z nepopisljivo velikim trudam vkup spravljene kupi rodovite persti, kateri kupi, se sicer vkup deržeči pa zmirej eden višjeji od drugega, so na verhu v ravne in nedopovedljivo velike in krasne verte obdelani bili, de se je zmirej iz nižjiga v višjiga in lepšiga po več tavžent stopavnicah šlo; tem so rekli viseči verti, in so jih čislali med sedem čudodelstev stariga sveta.

Pri pomanjkanji kamnja so Babilonci vse zidali z opekam (ceglam), ki je še do današnjiga dne prav terden; zidali so po svojih potrebah imenitne mostove, jezove in čudovite vodotoče polja močiti itd. Ako bi le četertina res bilo, kar so od njih pisali, so mogli kaj ročni in umetni biti; njih tekavstva in farbarstva so bile zlo imenitne. Dvorna krasota in potrata jih je zbužala, de so kralju, njegovim dvoranam in drugim visokim namestnikom kar lepe reči iz zlata, srebra itd. izdelovali. Njih duhovni, zlo spoštovani, so bili v zvezdoslovstvu dobro znajdeni, zvezdočastje so bili med ljudstvo vpeljali, pa tudi prvi so se bili zmislili prazno véro, de se da iz zvezd človeku prihodnja sreča ali nesreča prerokovati, ktera véra se je bila sčasama po celi Evropi tako razsejala, de ni še do zdaj čisto vgasnila. Luna je bila njih nar veči boginja, in častili so jo z mnogimi nesramnostmi.

Kakor 100letni človek ali 600letni hrast so poginili tudi Babilonci zgolj za starostjo; premagani sicer v mnogih vojskah od bolj severnih in junaških ljudstev, niso bili vender iz dežele pregnani ali pomorjeni. De so pa podjarmeni drugim davke plačevali, jih je pèklo; pomehkužili in vlenili so se bili počasi tako, de se je bila kri v žilah njih narodov vstavila, kakor pri človeku, ki za starostjo umerje. Prešli so, de ni od njih družiga ostalo, kot njih iména.

Predazijske dežele, nekdaž kakor vert lepo obdelane, so zdaj zanemarjene in puste, večidel brez prebivavcov, in zdihujejo pod težkim jarmom turških carov. Kjer je Babilon stal, so zdaj neštevilni in z divjim rastlinjem obrašeni kupi s perstjo namešanih terdnih opekov. Sv. Jeronim

kdaž k nemškemu cesarstvu prištete bile, in so bile dedne dežele Habsburške hiše; ko se je pa cesar Franc I. častí nemškega cesarja leta 1806 odrekel, je tudi z dvornim dekretom 22. feb. 1822 zaukazal, da se ima namesto besed »dedni cesar« »dedne dežele« itd., besede »cesar avstrijski«, »naše kraljestva«, »naše dežele« v uradnih pisanjih rabiti.

Pis.

pravi, de v 4. stoletji je tam divja zverina prebivala, in še današnji dan spodí človek mnogo tako divjo stvar, ako po tistih podertinah hodi.

V poslednjih časih je neki Francoz na državne stroške že dvakrat na Babilonske razvaline se podal in marsiktere posebno lepe izdelke iz kamnja dal izkopati, in jih v Pariški muzeum, kot zlo imenitne reči, poslal. Tako je Anglež Lajard v letu 1842 podertine mesta Ninive najdel, in iz njih več nedopovedljivo umetno iz kamnja izrezanih izdelkov (bas-reliefs) skopal, in v Londonski muzeum poslal. Te reči so Angležem tako dopadle, de je njih vlada Lajardu dala 30.000 gold. in ga znovič na Niniviške podertine poslala novih reči iskat.

Taki izdelki so žive priče nezapopadljivo velicij znanstev, vednost in umetnij teh starih ljudstev, in gotovi dokazi, de mora vender večidel resnica biti, kar so nam stari zgodovinarji o njih pisali.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* V Ljubljani je prišla na svetlo knjižica pod naslovom: »Oče grof Radecki«. Izdal jo je gosp. Malavašić; dobi se v bukvoprodajavnici Giontinitovi za 20 kr.

* Ravno je prišlo tudi na svetlo delo pod naslovom: »Sveta povestnica«, ktero je spisal v laškem jeziku L. Fleury, in poslovenil gosp. Kociančič.

* G. Dubianski je Mickievičeve balade v nemško prestavil.

* V Pragi je prišlo na svetlo delo pod naslovom: »Die Formenlehre der kirchenslavischen Sprache erklärend und vergleichend dargestellt« od dr. Schleicher-a, profesorja filologie na Praškem vseučilišču.

* 25. junia je bila v Pragi volitev novega odbora akademiškega bravnega društva. Zvoljeni so bili v odbor: prof. Jungman, Nebesky, Honzatko, Vaněk, Šimáček, Škarda, prof. Grünwald, šolski svetovavec Wenzig, Lešetický, Konaš, prof. Kouba, Pastor, Treftrunk, Mezník, Klement, Holy, Porš, Janda, Novak in Kotović.

* Dva posebno imenitna in draga spominka se najmeta v cerkvi vstajenja v Moskvi. Prvi spominek je iz sv. pisma znana gora sinajska iz čistega zlata. Na verh nje stoji Mojzes iz zlata ulit, z zlatima tablama zakona (božjih zapoved). Zgotoviti celo delo, se je potrebovalo 120.000 ruskih cekinov, katerih vsak več kot dvakrat toliko vaga, kakor naši kremničarji. Zgotoviti jo je dal povestni Potemkin in jo cerkvi daroval. — Drugi spominik je prevelika evangelijska knjiga, ktero je cerkvi darovala Natalia, mati Petra Velicega. Vaga en cent in 60 liber in zvezana je prebogato z dragimi kamni. Potrebuje se štirikrat na leto in dva močna diakona jo prenašata. Samo vez z dragimi kamni velja en milion in dvé sto tisuč rubljev (eden rubelj plača 5 dvajsetic). Za toliko denarja bi se zamogle vse knjige velike knjižnice zvezati.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Pična 25. junia. Znam, da boste tudi te verstice iz dolenje Istre blagovoljno sprejeli. Stèrn (belo žito) nam je suša zlo pobrala in bojimo se, da ga bo še manj kakor lani. Karuza se je še komej iz zemlje prikazovati začela in to po zadnjem dežji na binkoštni pondelk in sledeče dni. Semtertje riža veliko škodo sirku